

Zdravotnický výbor: Česko chce vymýtit nádorová onemocnění způsobená virem HPV

13.4.2026 - Barbora Mertová | Senát PČR

Pod záštitou Výboru pro zdravotnictví se dnes v Senátu diskutovalo o národní strategii pro snížení výskytu rakoviny způsobené virem HPV. Odborníci se shodli, že nádorová onemocnění způsobená lidským papilomavirem (HPV) patří mezi onemocnění, kterým lze předcházet, jak ukazují i zkušenosti ze zahraničí. Přesto v Česku každoročně postihnou tisíce lidí a stovky pacientů na jejich následky umírají. Podle expertů je možné výskyt těchto onemocnění výrazně snížit při systematickém a koordinovaném postupu.

„HPV můžeme vymýtit i u nás. Otázka tedy nezní zda, ale jak rychle. Na základě vlastních zkušeností z lékařské praxe vidím, že proočkovanost proti viru HPV u dětí stále roste. U některých ročníků už se dokonce procentuálně blížíme k číslům, jichž chceme dosáhnout celostátně. Zásadní je tedy sjednotit preventivní a komunikační aktivity, zlepšit jejich koordinaci, a odstranit tak přetrvávající nerovnosti,“ řekl místopředseda Výboru pro zdravotnictví **Karel Zitterbart**. Ve Švédsku, které v roce 2021 zahájilo národní eliminační program, se podařilo v roce 2025 ve třech regionech rakovinu děložního hrdla vymýtit. Podle odborníků je podobný výsledek dosažitelný i v Česku

Podle epidemiologických dat je virus HPV v české populaci velmi rozšířený. Během života se s ním setká většina populace. Je příčinou nejen rakoviny děložního hrdla, ale také dalších zhoubných nádorů u žen i mužů, včetně nádorů hlavy a krku, penisu a konečníku, nebo nezhooubných onemocnění, jako jsou genitální bradavice. Strategie proto míří na obě pohlaví a zdůrazňuje ochranu celé populace.

Podrobný návod, jak dosáhnout vymýcení těchto typů karcinomů, poskytne Národní strategie zrychlení eliminace nádorových onemocnění způsobených HPV 2026–2030. *„Prevence rakoviny patří mezi dlouhodobé priority vlády i českého zdravotnictví. Zavázali jsme se prioritně implementovat Národní onkologický plán a tato strategie je toho důkazem. Poprvé totiž stanoví přesné a měřitelné úkoly k dosažení jasného cíle: zrychlit tempo, kterým v Česku klesá zátěž nádorových onemocnění způsobených HPV, a promítnout výsledky prevence rychleji do života lidí. Zkrátka ukázat rakovině spojené s infekcí HPV záda rychleji. Právě důraz na tempo a řízení změny je klíčovým rozdílem oproti dosavadnímu přístupu,“* uvedl ministr zdravotnictví **Adam Vojtěch**.

„Jedním z pilířů zrychlení eliminace těchto nádorů je dosažení 90% proočkovanosti proti HPV do roku 2030. Strategie se jednak zaměřuje na včasné očkování dětí a zároveň zdůrazňuje, že pro zrychlení vymýcení je klíčové doočkování dosud neočkovaných adolescentů a mladých dospělých a dalších, kterým je očkování doporučováno odborníky,“ zdůraznila hlavní hygienička ČR a ředitelka Státního zdravotního ústavu **Barbora Macková**. Právě Státní zdravotní ústav přípravu strategie koordinuje. Očkování proti HPV je v ČR plně hrazeno pro dívky i chlapce od 11 do dovršení 15 let. Strategie však ukazuje, že využívání prevence zůstává nerovnoměrné – u dívek se proočkovanost pohybuje okolo 70 %, u chlapců kolem 50 %, významné jsou i regionální rozdíly.

Dalším pilířem strategie je zvyšování účasti žen na programu screeningu rakoviny děložního hrdla, jehož se v roce 2024 zúčastnilo ve standardním jednoletém intervalu 58 % žen ve věku 25–59 let. V rozšířeném tříletém intervalu dosahuje pokrytí této skupiny screeninem téměř 80 %. *„Screening v Česku funguje, ale jeho dopad by mohl být vyšší, kdyby se jej pravidelně účastnilo více žen. Největší rezervy vidíme u starších žen a v regionech s nejnižším pokrytím, kde se jej v jednoletém intervalu*

účastní méně než polovina žen. Pokud nezměníme tento vzorec, budeme se k eliminačním cílům přibližovat zbytečně pomalu. Strategie jasně říká, kde musíme přidat, aby se prevence promítla do dalšího poklesu nemocnosti v souvislosti s nádory děložního hrdla,“ uvedl ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR **Ladislav Dušek**.

Strategie současně navazuje na využití HPV DNA testování ve screeningu hrazeném z veřejného zdravotního pojištění ženám ve věku 35, 45 a 55 let. Strategie také upozorňuje na skutečnost, že na rozdíl od žen pro muže v této oblasti neexistuje screeningový program.

Podle zdravotních pojišťoven dává zrychlení vymýcení nádorů způsobených HPV cestou prevence smysl nejen zdravotně, ale i ekonomicky. *„Každý rok odkladu znamená zbytečné lidské i finanční ztráty. Prevence je vždy levnější než léčba pokročilých onemocnění. Analýzy ukazují, že již nyní se díky očkování ušetří u jednoho ročníku dětí na zdravotní péči 2,2 miliardy korun. Při 90% proočkovanosti by tato úspora u jednoho ročníku dětí činila ještě téměř o miliardu více. Včasný záchyt onkologických onemocnění patří mezi moje priority, proto podporuji racionální a nákladově efektivní nastavení screeningu a zasadím se o zvýšení účasti žen na něm,*“ řekl ředitel Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky **Ivan Duškov**.

„Informace o prevenci, očkování a screeningu se musí dostat k lidem tam, kde žijí. Spolupráce se samosprávami a patientskými organizacemi je klíčem k tomu, aby prevence byla skutečně dostupná všem,“ zdůraznila předsedkyně výboru patientské organizace Hlas onkologických pacientů **Petra Adámková**.

U příležitosti kulatého stolu odborníci představili rovněž deklaraci společného zájmu na zrychlení eliminace nádorů způsobených HPV. Dokument je závazkem ke koordinovanému postupu v oblasti prevence, očkování, screeningu, léčby, zvyšování osvěty a monitorování pokroku. Deklarace je otevřená dalším institucím, samosprávám, zdravotním pojišťovnám, odborným a patientským organizacím, které se mohou připojit.

Kulatý stůl na téma nádorových onemocnění způsobených virem HPV se v Senátu konal naposledy před rokem, více v tiskové zprávě ze 3. dubna 2025.

Kontakt pro novináře: Barbora Mertová, ředitelka komunikace MaVe PR, mertova@mavepr.cz, +420 737 207 198.

<https://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=4040>